

מרכז המידע והידע הלאומי למערכת המשפט
מסמך מספר 46

"שגרה אחרת" - מה ניתן ללמוד מהאופן שבו מדינות אסיה איזנו בין מניעת התפשטות הנגיף לבין שימור הפעילות במשקיהן?

1. במדינות אסיה נוסו מגוון גישות לאיזון בין מניעת התפשטות הקורונה לבין שמירה על תפקוד המשק, וכן גישות לחזרה לשגרה. **תנאי הסף לקיום שגרה היו: קצב הדבקה נמוך, קיבולת רפואית גבוהה וביטחון ביכולת לנטר ולקטוע שרשראות הדבקה.** לא פורסמו מדדים כמותיים להתממשות תנאים אלה.

2. תהליך החזרה לשגרה התבצע בהדרגה ובשני צירים - **לפי אזורים** (בהתאם לרמת הסיכון בהם) **ולפי ענפים** (בהתאם לשיקולים בריאותיים וכלכליים). לרוב, **הענפים שנפתחו תחילה או הוגבלו במידה פחותה הם ענפי הבנייה והתעשייה,** אחריהם קמעונאות ולבסוף ענף הבילוי והפנאי. **מוסדות החינוך נפתחו בשלב מאוחר יחסית ובהדרגה.**

3. ל"שגרה האחרת" במדינות אסיה מאפיינים משותפים:

א. **המלצות לציבור והנחיות חובה לצוותים רפואיים ונותני שירות על היגינה וריחוק חברתי** - הימנעות מהתקהלויות, בעיקר במקומות סגורים, מסכות, בדיקות חום וחיטוי, העדפה לעבודה מהבית.

ב. **הגבלות על כניסת זרים למדינה וחובת בידוד במתקנים ייעודיים בלבד.**

ג. **ייעול מנגנונים לניטור וקטיעת שרשראות הדבקה** - ריבוי שיטות קלות לבדיקה, קיצור משך הבדיקה ועד ההודעה לחולה ושימוש בטכנולוגיות מתקדמות לטובת החקירה האפידמיולוגית; לצד הנחיות ברורות של חיטוי וסגר מקומי במקומות שבהם התגלתה הדבקה.

רקע

4. **מדינות אסיה נקטו מנעד רחב של גישות להתמודדות עם נגיף הקורונה,**

שלכל אחת מהן השלכות שונות על מרקם החיים האזרחי והכלכלה. המדיניות הציבורית שלהן התפתחה ובחלקן אף השתנתה באופן מהותי לאורך החודשים שעברו מאז תחילת המגפה. מבחינה זו, ניתן להצביע על ארבע גישות:

א. **חזרה לשגרה לאחר סגר מלא** (סין)

ב. **שגרה חלקית** (דרום קוריאה) ואף כמעט מלאה (טיוואן)

ג. **שגרה חלקית, תוך החמרה בהגבלות נוכח עלייה בהדבקה** וחשש

מהתפרצות רחבה (הונג קונג, יפן)

ד. **מעבר משגרה חלקית לכמעט-סגר** (סינגפור).

5. בהתאם לכך, ניתן ללמוד ממדינות אלה על האופן שבו ניסו לאזן בין שמירה על

שגרה למניעת ההתפשטות של הנגיף. בנוסף, ניתן ללמוד ממדינות שבהן הוקלו הגבלות על הציבור ועל המשק, וסין בראשן, על הדרך לנהג תהליך של חזרה לשגרה; ומנגד - גם על האופן שבו מתנהלים למול "גל שני".

תנאי הסף לקיום שגרה

6. להבנתנו, במדינות שנבחנו באסיה נלקחו בחשבון ארבעה פרמטרים מרכזיים בקבלת ההחלטות על תפקוד המשק, הגבלתו או הפעלתו מחדש:

א. **קצב ההדבקה** - ירידה למספר נמוך של מקרי הדבקה חדשים ליום, בשבוע שקדם להחלטה לכל הפחות. פרמטר זה הינו השכיח ביותר.

ב. **הקיבולת הרפואית** - קיום "מרווח ביטחון" בצידוד הרפואי ובתפוסת בתי-החולים המספיק להכלה של התפרצות נוספת במידת הצורך.

ג. **יכולת הברימה** - הערכת היכולת לקטוע שרשראות הדבקה באופן יעיל, ע"י זיהוי כל מי שבא במגע עם חולה מאומת ובידוד כל מי שנחשד בנשיאת הנגיף.

ד. **קיבולת הבדיקות** - היקף בדיקות רחב מספיק לשיקוף אמין של קצב ההדבקה ומוקדי ההתפרצות, וכן הערכת היכולת להמשיך ולתחזק אותן.

7. **לא נמצא פרסום המאפיין באופן רשמי מדדים כמותיים שהתממשותם נחשבת למענה על התנאי.**

8. במחוזות שונים של סין, בהונג קונג ובאי הוקאידו שביפן, **ההחלטה על התחלת תהליך חזרה לשגרה באה על רקע ירידה דרסטית בקצב ההדבקה** - מקרים חדשים בודדים בכל יום לאורך שבוע לפחות. בהוקאידו, היא התבססה גם על הרחבת היקף הבדיקות וכמות המיטות בבתי החולים. יחד עם זאת, נראה שגם הרצון להימנע מפגיעה בחג לאומי שחל כמה ימים אחר כך תרם להחלטה בהוקאידו.

9. לעומת זאת, בהונג קונג לא ברור האם ההחלטה התבססה על קריטריונים אפידמיולוגיים או רפואיים נוספים למעט קצב ההדבקה. מאוחר יותר, **עלייה**

מחודשת בקצב ההדבקה ובהיקף התחלואה באופן כללי היא שגרמה לשלטונות בהונג קונג, בהוקאידו ובאזורים מסוימים בסין לחזור בהם מההקלות ואף להחמיר את ההגבלות ביתר שאת (ראו פירוט בהמשך).

10. בהונג קונג, **גם לאחר "שיטוח העקומה"** בשבוע האחרון (10-16 באפריל), עם ממוצע של כ-6 מקרים חדשים ליום, מתוכם כ-0.6 הדבקות מקומיות ליום ושלושה ימים רצופים ללא אף הדבקה מקומית, **הממשל נמנע מלהכריז על הקלות חדשות. זאת, להבנתנו, כלקח מניסיונו הכושל לחזור לשגרה, שהמחיש כי קצב ההדבקה אינו אינדיקטור מספק וגרם לו להחמיר ברף הנדרש לשם כך.**

11. בסין וביפן, נראה גם כי ההחלטה התבססה על שיקולים נוספים: **הפחתה משמעותית במספר החולים במצב קשה** (שמביאה בהתאמה להפחתה בכמות הדרישות להנשמה) **וכן הרצון לתת מענה לחולים שאינם חולים בקורונה.** בנוסף, נלקחה בחשבון האספקה של ציוד רפואי בכל מחוז.

12. בטיוואן, **היקף התחלואה הנמוך** (סה"כ 395 מקרים מאומתים באוכלוסיה של כ-23 מיליון, נכון ל-16 באפריל) **והביטחון ביכולת למנוע מקרים חדשים** (בשיא של אמצע-סוף מרס, ממוצע המקרים החדשים ביום עמד על כ-20 בלבד, ברובם מקרים "מיובאים") **איפשרו למדינה לשמור על שגרה מלאה כמעט לחלוטין, למרות היקף בדיקות נמוך יחסית** (ממוצע של כ-600 בדיקות ליום מאז תחילת המגפה בשטחה).

תהליך החזרה לשגרה בסין

13. בסין, המקום היחיד שעבר ממצב של סגר מלא לחזרה כמעט מלאה של הפעילות במשק, **השלב הראשון בחזרה לשגרה היה שחרור המערכת הרפואית** - כ-50,000 מחלימים שוחררו לבתיהם, בתי החולים שהוקמו במיוחד לטיפול בקורונה נסגרו וצוותים רפואיים שנשלחו כתגבורת לווהאן הוחזרו לאזורי מוצאם.

14. לאחר מכן, שחרור המשק נעשה בהדרגה ובשני צירים מקבילים: **ציר גיאוגרפי וציר ענפי**. כלומר, **שחרור ההגבלות נעשה באופן דיפרנציאלי באזורים שונים של סין, במקביל להפעלה מחדש של ענפים שונים במשק בזה אחר זה**. כנגזרת מכך, מקומות עבודה נפתחו רק אם הם ענו על שני התנאים כאחד - אם גם הענף שלהם שוחרר וגם האזור שלהם שוחרר.

מהלך החזרה לשגרה בסין

15. נראה כי השיקול המכריע בציר הגיאוגרפי היה בריאותי; **המחוזות והערים בסין חולקו לפי "רמת סיכון"** (גבוהה, בינונית, נמוכה), בהתאם למספר המקרים החדשים שהתגלו בהם. איזורים שבהם כלל לא היו מקרים חדשים לאורך תקופה של בין ימים בודדים לשבועיים, הוגדרו כבעלי "רמת סיכון נמוכה" והתאפשרה בהם חזרה לשגרה מהירה יחסית. כך, רוב המחוזות בסין חזרו לשגרה לפני מחוז חוביי, ורוב מחוז חוביי חזר לשגרה לפני בירת המחוז, ווהאן. בנוסף, ההתקדמות בציר זה היא גמישה: **אם מתגלים מקרי הדבקה**

חדשים באזור כלשהו שכבר שוחרר, השלטונות בסין מטילים עליו שוב סגר או הגבלות אחרות, כפי שקרה בתת-מחוז של מחוז חנאן.

16. להבנתנו, ההחלטה הסינית על הסדר שבו ייפתחו הענפים השונים, לקחה בחשבון את רמת הסיכון הבריאותי המאפיינת כל ענף. לצד זאת, **הושם דגש מיוחד על ענפים עם היקף תעסוקה גבוה, ולאחר מכן על ענפים בעלי תרומה גבוהה לתוצר המקומי הגולמי (תמ"ג), במיוחד כאלה עם קישוריות ענפית גבוהה:**

א. תחילה - **ענף הבנייה, בדגש על פרויקטי תשתית גדולים** (רכבות, כבישים, נתיבי מים, שדות תעופה) יחד עם תעשיות התומכות בו ישירות כמו **תעשיית הפלדה**. זאת, לאור מספר האנשים הגדול שניתן להעסיק בענף זה, הקישוריות הענפית הגבוהה שלו, וכנראה מאחר שרוב העבודה בו נעשית באוויר הפתוח, ולכן מציבה סיכון נמוך להדבקה.

ב. בהמשך החל **להיפתח ענף התעשייה, בדגש על מפעלים שמוצריהם מיועדים לייצוא** (תעשיית הרכב, תעשיית המאווררים), **הכרחיים לענפים אחרים** (מפעלי דשן ופוספטים, תעשיית העמודים של חוביי) או שניהם יחד (תעשיית האלקטרוניקה והסיבים האופטיים). זאת, בשל התרומה הגבוהה שלהם לתוצר הגולמי וכנראה מאחר שניתן לשמור בהם על מרחק סביר בין העובדים ולהוריד את הסיכון להדבקה.

ג. אחר כך **נפתחו ענפי התיירות והקמעונאות**, מלבד במחוז חוביי, כנראה בגלל סיכון ההדבקה הגבוה יותר שנשקף מהם, ולמרות תרומתם המשמעותית לתוצר.

ד. לבסוף **נפתח חלקית ענף הבילוי והפנאי**, כנראה בשל סיכון ההדבקה הגבוה בו ותרומתו הקטנה יותר לתוצר.

17. פתיחה מחדש של כל משרד או מפעל דורשת אישור של הממשל; **אישור זה ניתן רק אם הוכח שהמקום עומד בתקנים ובנהלים המיוחדים למניעת התפשטות הקורונה, לרבות נהלי סניטציה מחמירים.** בשל מספר הבקשות הגבוה, שיטה זו יצרה עיכובים בפתיחה של עסקים רבים.

18. במקביל, **שחרור ההגבלות על התחבורה הציבורית ומוסדות החינוך,** כמערכות תומכות בהפעלה המחודשת של המשק, לא הותאם להתקדמות הציר הענפי אלא **הושפע בעיקר מהציר הגיאוגרפי.** לשלטונות המקומיים בסין יש שיקול דעת נרחב לגבי שתי המערכות הללו, **וברוב האזורים בחרו לפתוח אותן בשלב מאוחר יחסית** (כחודש ואף יותר מזה לאחר שהוגדרו כבעלי "רמת סיכון נמוך"), תוך נטייה לפתוח את התחבורה הציבורית לפני מוסדות החינוך.

19. כדי להתגבר על חוסר ההתאמה בין התחבורה הציבורית המוגבלת לתעסוקה המתרחבת, השלטונות המקומיים בסין, בעידוד הממשל המרכזי, הפעילו **הסעות ייעודיות של עובדים ישירות למקום עבודתם** (שנמצא לא פעם במחוז אחר ממחוז הבית). בהמשך, באזורים עם "רמת סיכון נמוכה", התחבורה הציבורית התרחבה בהדרגה: **תחילה אוטובוסים ורכבות פנים-עירוניות, אחריהם רכבות בין-עירוניות ולבסוף גם טיסות פנים-סיניות.** שיטת ההסעות הייעודיות ממשיכה באזורים עם "רמת סיכון גבוהה".

20. מוסדות החינוך נפתחים גם הם בהדרגה: **הראשונות שחזרות ללימודים הן כיתות ט' עד י"ב ואחריהן חזרות הכיתות הקטנות יותר** והמכללות המקצועיות, בהתאם לשיקול הדעת של השלטון המקומי. זאת, למרות שפתיחת הכיתות הנמוכות תורמת יותר לחזרה לעבודה במשק. לא ברור האם וכיצד הרשויות בסין סייעו להורים לילדים בגיל יסודי ומטה שחזרו לעבודה בזמן שמוסדות החינוך המתאימים נותרו סגורים.

21. עד כה, **מסתמן כי תהליך החזרה לשגרה בסין עובר בהצלחה**. על פי הנתונים הרשמיים, קצב ההדבקה המשיך לרדת, כך שבין 25 למרס ל-10 באפריל ממוצע ההדבקות המקומיות עמד על 2 מקרים חדשים בלבד ליום. הגם שכך, יש לקחת בחשבון את האפשרות שקצב ההדבקה בסין גבוה מדיווחי הממשלה, וכן את העובדה שעבר זמן מועט יחסית מאז שרוב ההקלות נכנסו לתוקפן בסוף מרס.

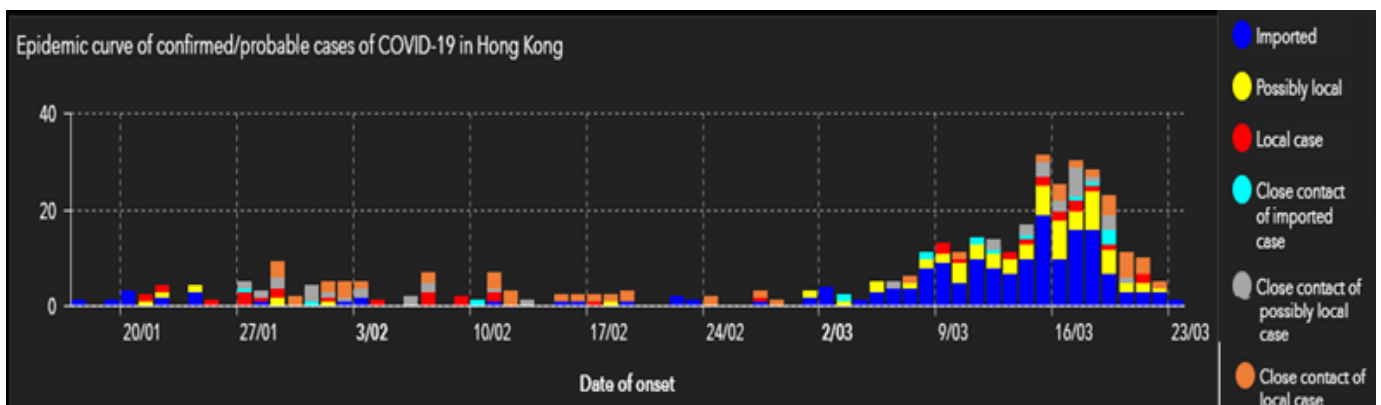

תהליך החזרה לשגרה בהונג קונג ובהוקאידו

22. **בחינת מקרי הבוחן בהונג קונג ובהוקאידו (יפן)** מאפשרת השוואה במימדים קרובים לישראל (על אף השוני התרבותי). בשני המקרים האלה, מלכתחילה לא הוטל סגר אלא רק הגבלות מתונות יותר על הציבור, ברובן בלתי-מחייבות. אבל, **ההסרה של חלק מההגבלות הללו התבררה ככישלון, לאחר שהיקף התחלואה עלה אף על זה שקדם להגבלות.**

23. **בהונג קונג, כ-180,000 עובדים במגזר הציבורי הוחזרו (2 במרס) למשרדים לאחר שעבדו מבתייהם למשך יותר מחודש; עסקים רבים פעלו באופן דומה (למרות שהעבודה מהבית לא נכפתה עליהם מלכתחילה) והתנועה ברחובות גדלה באופן ניכר. עם זאת, בתי הספר נותרו סגורים ולא היו הקלות נוספות בהנחיות, שמלכתחילה היו בלתי-מחייבות ברובן ואפשרו תפקוד כמעט-רגיל של המשק.**

24. בהתחלה נראה כי המהלך של הונג קונג עובר בהצלחה, לאור ממוצע של כמקרה חדש אחד ביום בשבועיים הראשונים לאחר ההקלה (2-16 במרס). ברם, זמן קצר לאחר תום השבועיים הללו, החלה עלייה חדה במספר המקרים בהונג קונג, שנגרמה ברובה מחזרה של תושבים שנדבקו בחו"ל, אך גם ממקרים חדשים של הדבקה מקומית. כך, נוצר "גל שני" של התפשטות הנגיף בהונג קונג, גבוה יותר מ"הגל הראשון" שבגללו הוטלו ההגבלות מלכתחילה. לאור זאת, ממשלת הונג קונג נאלצה להחזיר (19 במרס) את עובדיה לבתייהם ומאז הטילה הגבלות מחמירות אף יותר מאלו שהיו בתוקף לפני ניסיון החזרה לשגרה.

כמות המקרים החדשים ליום בהונג קונג, לפי תאריך הופעת התסמינים ובפילוח לפי מקור ההדבקה, 18 בינואר-23 במרס. מקור: האתר של ממשלת הונג קונג לקורונה

25. ניתן לתלות את כישלון של הונג קונג בכך שניסתה לחזור לשגרה מוקדם מדי, וליתר דיוק - לפני שהשיגה ערובות טובות מספיק לכך שכניסת הנגיף מבחוץ לא תיצור התפרצות מחודשת בשטחה. בנוסף, ייתכן שההקלה שהונג קונג ביצעה הייתה חדה מדי. ייתכן שחזרתם של מאות אלפי עובדים למשרדים בבת אחת, על רקע הגבלות מצומצמות ממילא, העבירה מסר שגוי לציבור לפיו "המגפה כבר מאחורינו", וכך, הובילה לירידה כללית ביישום הריחוק החברתי שאפשרה את התחדשות ההדבקות המקומיות.

26. בהוקאידו, הוכח בסוף פברואר מצב חירום אחרי שבמחוז היה מספר החולים הגבוה ביפן. במסגרת מצב החירום, בתי הספר נסגרו, התושבים התבקשו (אך לא חויבו) להישאר בבתיהם בסופי-שבוע, תנועת התיירים לאי הדלדלה, ונגרם נזק כלכלי כבד לעסקים קטנים ובינוניים. ב-19 במרס בוטל מצב החירום ולאחר חופשת הסמסטר (6 באפריל), בתי הספר נפתחו מחדש. לצד זאת, רשויות המחוז המשיכו לבקש מהתושבים להימנע מהגעה למקומות עם סיכון גבוה להדבקה.

27. גם בהוקאידו נרשמה הצלחה בשבועיים הראשונים לאחר ביטול מצב החירום (19 במרס - 1 באפריל), עם ממוצע של כ-2 מקרים חדשים בלבד ביום. אך גם שם השלטונות נאלצו לחזור בהם מההקלות ולהכריז שוב על מצב חירום החל מ-14 באפריל ועד 6 במאי, לאחר עליה מחודשת במספר המקרים באי וההכרזה על מצב חירום בשאר מחוזות יפן.

28. במסגרת זאת, לא זו בלבד שההגבלות הקודמות הושתו מחדש (סגירת בתי הספר, בקשה להימנע מיציאה לבארים ומסעדות) אלא אף נוספו הגבלות חדשות ומחמירות יותר (סגירת שאר המוסדות הציבוריים, בקשה להימנע מיציאה וכניסה לבירת המחוז סאפורו). לא ברור מה בדיוק גרם לכישלון בניסיון החזרה לשגרה של הוקאידו - ייתכן שצמצום מוקדם מדי ביישום הריחוק החברתי, ואולי גם בגלל חוסר תיאום עם שאר המדינה.

מועד הסרת ההקלות בכל מדינה מאז מקרה הקורונה הראשון ומאז החזרה

למספר הדבקות אזורי יומי חד-ספרתי

מדינה	זמן ההגבלות	דת, בילוי ותרבות	תנועה בין-לאומית	חינוך	תחבורה ציבורית	עבודה ממשלתית	תעשייה ועסקים פרטיים	רפואה	יציאה מהבית
סין (חוביי)	תאריך ההקלה	טרם היו הקלות	טרם היו הקלות	8/4/2020	25/3/2020	25/3/2020	20/3/2020	1/3/2020	25/3/2020
	ימים מאז המקרה הראשון	-	-	96	82	82	77	58	82
	ימים ממספר הדבקות חד-ספרתי	-	-	26	12	12	7	-12	12
יפן (הוקאידו)	תאריך ההקלה	19/3/20	לא הוגבל	6/4/2020	לא הוגבל	לא הוגבל	לא הוגבל	לא הוגבל	לא הוגבל
	ימים מאז המקרה הראשון	62	-	80	-	-	-	-	-
	ימים ממספר הדבקות חד-ספרתי	18	-	36	-	-	-	-	-
הונג קונג	תאריך ההקלה	טרם היו הקלות	טרם היו הקלות	טרם היו הקלות	טרם היו הקלות	2/3/2020	2/3/2020	טרם היו הקלות	טרם היו הקלות
	ימים מאז המקרה הראשון	-	-	-	-	38	38	-	-
	ימים ממספר הדבקות חד-ספרתי	-	-	-	-	20	20	-	-
דרום קוריאה		טרם היו הקלות	לא הוגבל	טרם היו הקלות	טרם היו הקלות	טרם היו הקלות	טרם היו הקלות	לא הוגבל	לא הוגבל
סינגפור		טרם היו הקלות	טרם היו הקלות	טרם היו הקלות	טרם היו הקלות	טרם היו הקלות	טרם היו הקלות	טרם היו הקלות	טרם היו הקלות
טיוואן		לא הוגבל	טרם היו הקלות	לא הוגבל	לא הוגבל	לא הוגבל	לא הוגבל	לא הוגבל	לא הוגבל

"השגרה החדשה" בצל הקורונה

הנחיות לציבור הרחב

29. בכל מדינות אסיה שהזכרו לעיל ניתנו הנחיות שמטרתן למנוע את התפשטות הנגיף בתנאי תפקוד חלקי או מלא של המשק. במסגרת זאת, **ניתנו הנחיות לגבי היגיינה וריחוק חברתי הנוגעות לציבור הרחב ולכל ענפי המשק**. במקביל, ניתנו במידת הצורך **הנחיות נקודתיות לענפי משק ספציפיים**, בדגש על ענף הבילוי והפנאי ומערכות החינוך והתחבורה הציבורית. חוץ מבסין, ההנחיות הגורפות אינן מחייבות ברובן.

30. בכל המדינות הללו ההנחיות הגורפות כללו:

- א. **הימנעות מהתקהלויות** ושמירה על מרחק של מטר לפחות בין אדם לאדם בכל סיטואציה
- ב. **הימנעות ככל האפשר משהייה של מספר אנשים בחלל סגור**, ובמידת הצורך אוורור החלל
- ג. **חבישת מסכות במרחב הציבורי**
- ד. **בדיקות חום וחיטוי בכניסה לבניינים**
- ה. **מעבר לעבודה מהבית ככל הניתן**.

31. בטיוואן, ההמלצות לשמירת מרחק מבדילות בין מרחבים פתוחים (מטר אחד בין אדם לאדם) למרחבים סגורים (1.5 מטר בין אדם לאדם). במקומות שבהם לא ניתן לשמור על המרחק המינימלי יש לחבוש מסכות. **מקומות שבהם לא ניתן לקיים את ההמלצות כלל נתבקשו להשהות את פעילותם**. בהונג קונג, נאסר על התקהלויות של מעל 4 אנשים במרחב הציבורי והתקהלויות כאלו מפוזרות ע"י שוטרים.

32. בסין, ההנחיות לחבישת מסכות מבחינות בין שלוש קבוצות של אזרחים לפי סיכוייהם להידבק במחלה:

א. **בעלי סיכוי גבוה להידבקות** (צוותים רפואיים, נהגי תחבורה ציבורית, כוחות ביטחון ואכיפה וכד') **מחויבים לעטות מסכה כירורגית.**

ב. **בעלי סיכוי נמוך להידבקות** (כלל האזרחים הנמצאים במרחב הציבורי) **מחויבים לעטות מסכה חד-פעמים רגילה.** עם זאת, במחוזות עם "רמת סיכון נמוכה" אין חובה לחבוש מסכה בזמן פעילות גופנית או שהיה במקומות פתוחים כמו פארקים.

ג. **בעלי סיכוי נמוך מאד להידבקות** (בעיקר האזרחים הנשארים בבתיהם) **אינם מחויבים לעטות מסכה כלל.**

הנחיות פרטניות

33. **קשישים:** ככלל במדינות אסיה, הונהגה מדיניות **מניעת ביקורים בבתי אבות ודיורים מוגנים לרבות מתנדבים**, בין אם כאיסור מפורש ובין אם כהמלצה. בנוסף, נפוצה ההקפדה על חיטוי המוסדות, מדידת חום בתדירות גבוהה לדיירים ולעובדים והתאמת הפעילות היומיומית לעקרונות הריחוק החברתי. במקומות שבהם מותרים ביקורים, המבקרים נתונים לפיקוח הדוק, לרבות מילוי טופס ייעודי ורישום המגע שלהם עם הדיירים. בדרום קוריאה, נראה שיש בתי אבות בהם הוגדר צוות מיוחד למניעת התפרצות של המחלה במוסד. בחלק מהמדינות **הומלץ גם לקשישים שגרים בביתם לא לצאת למעט לצרכים חיוניים ולהימנע מביקורים.** בכל המדינות נעשה מאמץ ממשלתי ואזרחי לדאוג לרווחתם הפיזית והנפשית של הקשישים בנסיבות שהמגפה כופה.

34. **עבודה משרדית:** ברוב המדינות עבודה משרדית מתבצעת ללא הגבלות מעבר להנחיות הגורפות. בסין, לפחות בשלב הראשון ובחלק ממקומות העבודה, **העובדים עובדים במשמרות כך שהתפוסה במשרד לא תעלה על 50%**; נאסר לאכול בחדרי אוכל וכל עובד נדרש לאכול במשרדו ביחידות. מזכיר כי בהונג קונג, החזרת כל העובדים הממשלתיים בבת-אחת גרמה לעלייה בהדבקות ולכן בוטלה כשבועיים לאחר מכן.

35. **עבודה במפעל או במחסן:** ברוב המדינות עבודה במפעל או במחסן מתבצעת ללא הגבלות מעבר להנחיות הגורפות. בהונג קונג, התגלו מספר מקרי הדבקה בקרב העובדים במחסני הנמל, אחרי שהעבודה שם נמשכה כרגיל. בסין, במפעלים מסוימים כל פועל חייב לחתום על הצהרה לפיה לא היו לו תסמינים, הוא הקפיד על ריחוק חברתי ולא היה נוכח במוקדי התפרצות, וכן לעבור בדיקה לגילוי הנגיף לפני שהוא חוזר לעבודה. בנוסף, בחלק מהמחוזות **מפעלים מחוייבים להשיג מראש מסכות, חומרי חיטוי ואמצעים לבדיקת חום בכמות מספיקה לחמישה ימים**. ביפן, פורסמה בקשה בלתי-מחייבת להוריד ב-70% את מספר העובדים בכל אתר.

36. **עבודה משרדית עם שירות לקוחות:** ברוב המדינות נעשה מאמץ להעניק שירות לקוחות ככל הניתן בתקשורת מרחוק, ע"י שכלול והנגשת פלטפורמות מקוונות וכן על בסיס מענה טלפוני. בהונג קונג אף ניתנה הנחיה מפורשת להימנע ככל הניתן ממתן שירות פנים אל פנים ללקוח.

37. **מכירה קמעונאית ברחוב:** ברוב המדינות נעשה מאמץ לצמצם מגע בין הלקוחות למוכרים ובין הלקוחות לבין עצמם, תוך הגבלה של כמות האנשים שיכולים להיכנס לחנות. בסין ובסינגפור, הלקוחות נדרשים לעמוד בתור לפי סימונים על הרצפה. בהונג קונג, על בעל החנות מוטלת אחריות חוקית למנוע התקהלות של מעל לארבעה אנשים בשטח החנות. בסין, הלקוחות בחנויות מסוימות מחוייבים לחתום בכניסה על הצהרה.

38. **מכירה קמעונאית בקניונים ובשווקים:** ברוב המדינות, **הכללים בקניונים ובשווקים דומים לאלו החלים בחנויות ברחוב.** ביפן, בניינים מסחריים עם שטח של מעל 1000 מ"ר התבקשו להיסגר.

39. **שירותים בעבודה מקרוב (מספרות, מכוני יופי וכד'):** בחלק מהמדינות עסקים הנותנים שירות בעבודה מקרוב **נדרשים לכללי היגיינה ומיגון מחמירים יותר.** כך היה במספרות ומכוני יופי בהונג קונג עד שהם נסגרו בהנחיית הרשויות, לאחר שהתגלו בהם מקרי הדבקה. בדרום קוריאה **עסקים רבים מסוג זה נסגרו מיוזמתם.**

40. **שירותי הארחה ותיירות:** ברוב המדינות הפעלה של שירותי הארחה ותיירות אינה מוגבלת מעבר להנחיות הגורפות, אך **בפועל שירותים אלה הצטמצמו מאד בשל ההגבלות על התנועה הבין-לאומית.** בסין, מדינה בעלת נפח גדול של תיירות פנימית, **אטרקציות הכוללות מספר גדול של אנשים (כגון שיט בסירות) נדרשות לפעול במחצית מהקיבולת השגרתית,** ומתקנים רלוונטים נדרשים לעבור חיטוי. בטיוואן, מלונות נדרשו לאפשר כניסה ויציאה רק דרך נקודות מוגדרות, להחליף בתדירות גבוהה את האוכל במזנונים, ולאפשר אכילה בשעות גמישות כדי למנוע עומס; האורחים נדרשים לעבור חיטוי לפני כניסתם למלון ולחדרים. בנוסף, במידה שכמות האנשים המגיעים לאתר תיירות בטיוואן מגיעה ל-50% מהקיבולת, התיירים מקבלים הודעה הממליצה להם לעבור למקום אחר.

41. **דת, תרבות ופנאי:** ברוב המדינות **אתרי פולחן, תרבות ובילוי נסגרו או הוגבלו.** בסינגפור, כל המסגדים נסגרו. בהונג קונג, **מסעדות נדרשו להכניס אנשים עד לתפוסה של 50%, למנוע ישיבה של מעל ארבעה אנשים סביב אותו שולחן ולשמור על מרחק של 1.8 מטר לפחות בין השולחנות.** בדרום קוריאה, דואגים **שבאולמות קולנוע כל אדם יישב בין**

שני מקומות ריקים; בבייג'ין אפשרו פתיחתם מחדש אך בהמשך סגרו אותם שוב לאחר שהתגלה באחד מהם מקרה הדבקה בקורונה.

42. **תחבורה ציבורית:** ברוב המדינות מפעילים את כל אמצעי התחבורה הציבורית תחת הנחיות מיוחדות, **ובראשן הושבת הנוסעים רחוק זה מזה** (אדם אחד בכל זוג מושבים, מקומות מסומנים לשיבה ועמידה), **חבישת מסכות וחיטוי כלי התחבורה.** בחלק מהמדינות נעשות בדיקות חום טרם העליה לתחבורה ציבורית; בטיוואן הנוסעים אף נדרשים להציג טופס מעקב אחר מצבם הבריאותי, ובסין עליהם לסרוק את "קוד הבריאות" שלהם. בטיוואן, מי שלא חובש מסכה בתחבורה ציבורית יכול לקבל קנס של 100 עד 500 דולר, ונהגי מונית יכולים לסרב להסיע אותו. בהונג קונג, ישנה **הגבלה על זמני הפעילות של קווי אוטובוס עמוסים.**

43. **מערכת החינוך:** בכל המדינות למעט סין וטיוואן **מוסדות החינוך סגורים ונעשו מאמצים לעבור ללמידה מקוונת.** בסין ובטיוואן, מקפידים במוסדות החינוך על **חיטוי הידיים, חבישת מסכות ובדיקת חום בכניסה.** ה-CECC (המרכז לפיקוד אפידמי של טיוואן) אף סיפק בעצמו קרוב ל-6 מיליון וחצי מסכות פנים, כ-25,000 מדחומים וקרוב ל-85,000 ליטר של חומרי חיטוי למוסדות חינוכיים שונים ברחבי המדינה. בבתי ספר בטיוואן, התלמידים מודדים את חום גופם בעזרת ההורים ומדווחים מדי יום למורה, ובמהלך הארוחות הם מופרדים זה מזה בעזרת מחיצות פלסטיק. בבתי ספר בסין, תלמידים נכנסים ויוצאים רק דרך מסלולים מוגדרים, **וכיתות משוחררות בשעות שונות כדי למנוע התקהלות בהפסקות.** בסינגפור, מוסדות החינוך פעלו בהתחלה תחת הנחיות דומות, אך לאחר גילוי שני מוקדי התפרצות בגן ילדים ובבית ספר, ועל רקע עלייה כללית בתחלואה, מוסדות הלימוד נסגרו ועברו ללמידה מקוונת.

ארוחת צהריים בבית ספר בטיוואן, תוך שימוש במחיצות פלסטיק להפרדה בין התלמידים. צילום: EPA

חוק והסברה

44. ההנחיות למאבק בקורונה, ולמעשה התגובה של המדינות השונות למגפה עומדות בדרך כלל על בסיס חוקי מיוחד. בטיוואן, **פעולות הממשלה מתבססות על החוק הקיים לבקרת מחלות מדבקות (Communicable Disease Control Act - CDC Act)**, המתווה את אופן ההיערכות והניהול הממשלתי של התגובה למגפות ומאפשר מבחינה משפטית הטלת מגבלות חריגות על האזרחים במהירות יחסית.

45. בדרום קוריאה ובהונג קונג, קיימות שיטות מדורגות להחלת מצב חירום: ארבע רמות כוננות המוגדרות לפי צבעים ("אדום" היא הדרגה הגבוהה ביותר) בדרום קוריאה, ושלוש רמות חירום ("3" היא הגבוהה ביותר) בהונג קונג. כל רמה מעניקה **סמכויות נוספות לגופים הממונים ומקצרת את הזמן הנדרש לנקיטת צעדים חריגים**. שתי הממשלות כבר הכריזו על הדרגות הגבוהות ביותר של חירום ביחס לקורונה.

46. בהונג קונג, **ההכרזה על מצב החירום הפעילה גם את תכנית המגירה שלה לטיפול במחלות זיהומיות**, המתווה באופן פרטני יותר את התמודדותה עם מגפות. בנוסף, תקנה שאסרה על חבישת מסכה במקומות ציבוריים בעקבות הפגנות הענק בהונג קונג ב-2019, שונתה במיוחד כדי לאפשר לאזרחים ללכת עם מסכות למטרות מיגון מהנגיף. גם ביפן הייתה

חקיקה ייעודית בעקבות התפשטות המגפה במטרה לאפשר הכרזת מצב חירום, אך לא היו לה השלכות מעשיות מעבר לכך מכיוון שהיא לא מאפשרת הטלת הגבלות חריגות על האזרחים.

47. בתוך כך, ההגדרות החוקיות של המצב בכל המדינות משתלבות במאמצי ההסברה הרחבים שנועדו לרתום את הציבור ליישום ההנחיות בפועל. זאת, מאחר שמרכיב חשוב במאמצים אלה הוא **מסגור המצב הקיים בתודעה הציבורית בצורה בהירה ואפקטיבית באמצעות מינוח עקבי**. ההכרזה על מצב חירום בדרום קוריאה והונג קונג תוך שימוש בשיטת הדרגות, לא רק נותנת לממשלותיהן מרחב תמרון משפטי, אלא גם **מסייעת להבהיר לציבור את חומרת המצב** בכל רגע נתון.

48. ביפן, השתמשו בחודשיים הראשונים למגפה במונחים כמו "התמודדות" ו"הכלה", אך כאמור, גם שם נאלצו להכריז על מצב חירום. למעשה, ייתכן כי למינוח המעורפל של יפן בשלב הראשון היה חלק בקושי שלה לשמור על יישום הריחוק החברתי בציבור.

49. בטיוואן, לעומת זאת, מאז תחילת המגפה ממסגרים את המצב כ"**שגרה חדשה**" - כלומר, במקום להדגיש את הערעור של מרקם החיים הרגיל, באופן שעלול לשחוק את הציבור לאורך זמן, הרשויות מנסות **לצייר את המאמץ הציבורי כהתאמה קלה של חיי היום-יום לנסיבות**, האפשרית גם בטווח הארוך.

מנגנונים למאבק בקורונה בתנאי שגרה

50. **מנגנון המסלול הרפואי (clinical course):** אחד האתגרים המרכזיים של כל מדינה היה לייצר מנגנון שיאפשר את הטיפול המיטבי הן בחולי הקורונה והן בחולים האחרים, וכל זאת מבלי לגרום להדבקות נוספות בתוך בתי החולים ומבלי להעמיס עליהם מעבר ליכולתם. **בכל המדינות למעט סיוואן הייתה פגיעה במענה הרפואי למי שאינו חולה בקורונה,** אך בכולן למעט סין נראה כי פגיעה זו לא הייתה קשה והצליחו במידה רבה למנוע הדבקות של צוותים רפואיים ומטופלים נוספים.

51. במסגרת זאת, **הוקצו מתקנים ייעודיים לאשפוז חולי קורונה במצב קל** כדי לפנות את המקום לחולים במצב קשה; נעשה ניסיון לרכז את כל חולי הקורונה הזקוקים לאשפוז בבתי חולים מסוימים, ובתוך בתי החולים **לרכזם במחלקות נפרדות עם חדרי לחץ נמוך,** כדי לאפשר לשאר המחלקות ובתי החולים להמשיך לתפקד ללא חשש מהדבקה (בהונג קונג מגזר הרפואה הפרטי הפנה את כל מקרי הקורונה לבתי החולים הציבוריים וכך יכול היה להמשיך לתת טיפולים כמעט-שגרתיים); **הצוותים הרפואיים תוגברו, קיבלו מיגון מתאים ונבדקו בתדירות גבוהה;** וחולי קורונה שוחררו רק לאחר שתי בדיקות ששללו את פעילות הנגיף בגופם בהפרש של 24 שעות זו מזו, ונשלחו להמשך בידוד במתקן ייעודי.

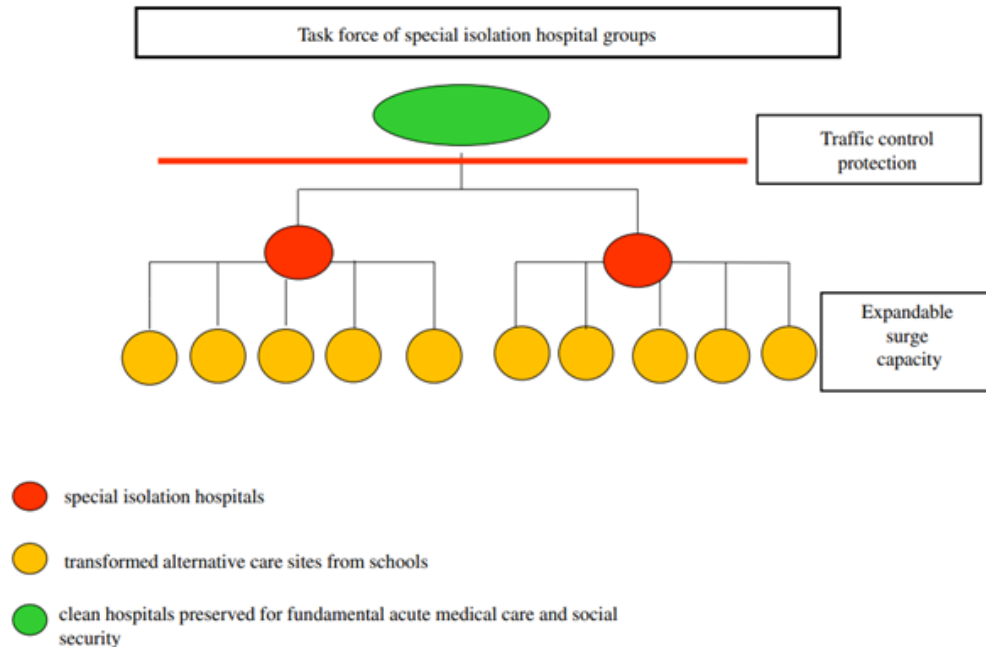

Figure 3. Conceptual scheme of expandable task forces of special isolation hospital groups for surge capacity in mitigating novel pandemics. Each working group comprised one designated communicable disease isolation hospital (red ovals) with five alternative care sites (yellow circles) transformed from recruited schools. Other general hospitals (green ovals) should prioritize strict infection control to remain free from nosocomial outbreaks of novel pandemic and maintain the integrity of the healthcare system.

סכמה קונספטואלית המתארת הפרדה בין בתי החולים והעברת הטיפול למתקן ייעודי אחר.
מקור: Journal of Hospital Infection

52. **מנגנון הקליטה של באים מחו"ל:** כניסתם של של חולים ממדינות אחרות גרמה לשני "גלים" של התפשטות הנגיף באסיה. **הראשון, שמקורו בסין, מינואר עד תחילת מרס, והשני, שמקורו בעיקר מאירופה וארה"ב, מאמצע מרס עד היום.** בשני ה"גלים" הללו המקרים "המיובאים" לא היו רק זר, אלא גם נתח גדול מהיקף התחלואה הכללית. לאור זאת, בכל המדינות **התחדד הצורך בבקרה על כניסת אנשים מחו"ל** ובסופו של דבר הן הצליחו לצמצם באופן משמעותי את מספר המקרים שבהם באים מחו"ל יצרו שרשראות הדבקה חדשות בתוך שטחן.

53. במסגרת זאת, בכל המדינות למעט דרום **קוריאה הוטלו הגבלות על כניסת זרים**, מאיסור ממוקד לבאים ממוקדי התפרצות עד לאיסור גורף על

כניסת כל מי שאינו תושב. גם בדרום קוריאה, **כל הבאים מחו"ל** (ברובם תושבים חוזרים) **חויבו ב-14 יום בידוד, ככל הניתן במתקני בידוד ייעודיים**. נקבעו נהלים למניעת מגע מסוכן בין הבאים מחו"ל לכל אדם אחר, לרבות עובדי שדה התעופה, מרגע הנחיתה ועד ההגעה לבידוד; וננקטו אמצעים כדי לוודא שהבאים מחו"ל לא מפרים את ההנחיות הבידוד (התקנת אפליקציה לדיווח על מיקום, צמידי מעקב אלקטרוניים).

54. **מנגנון הבדיקות: שלוש ממדינות אסיה מתבלטות בהיקף הבדיקות הרחב שלהן - סינגפור (16,203 בדיקות למיליון איש), הונג קונג (15,509 בדיקות למיליון איש) ודרום קוריאה (10,659 בדיקות למיליון איש). היקף הבדיקות מאפשר להן לקבל תמונת מצב אמינה של קצב ההדבקה ולזהות מוקדי התפרצות הדורשים טיפול. כדי להגיע למצב הזה, הן רכשו או פיתחו בשלב מוקדם את הציוד הרלוונטי, והטמיעו דרכים יעילות ונגישות ללקיחת דגימה מכל מי שנחשד בנשיאת הנגיף, להעברת הדגימה למעבדה בבטחה ולמתן תשובה מהירה.**

55. במסגרת זאת, נציגים של גופי הבריאות במיגון מלא לוקחים דגימות באמצעות מטושים בקליניקות ובתי חולים; בדרום קוריאה, ניתן להיבדק גם באוהלים ללקיחת דגימות, ב-**drive through** (שני אנשים לוקחים את הדגימה מאדם יחיד במכונית), **walk-through** (ניצול מרחב פתוח חרמי אוויר ללקיחת דגימות מהירה, בעיקר בשדות תעופה), ו"תאי טלפון" (הנבדק נמצא בתא אטום וכך ניתן למנוע מגע ולחטא במהירות).

56. דגימות אלה מועברות למעבדה תוך הקפדה על תקינותן ועל מיגון המעבירים; **לאחר מספר שעות של ניתוח הדגימה, תשובה חיובית נמסרת ישירות ע"י הצוות הרפואי, שאחראי להסבירה לחולה, ותשובה שלילית נמסרת בהודעת טקסט.**

57. בהונג קונג, נבדקים שאינם זקוקים לטיפול רפואי מקבלים **ערכה לדגימה ביתית של רוך** - וכך נחסכים המשאבים הנדרשים לתחזק מתקני דגימה רבים, יורדת התלות במטושים וגם חווית הדגימה היא פחות מרתיעה. עם זאת, מאחר שאין מערך מטעם הרשויות להעברת הדגימה למעבדה, ומאחר שהנבדק אמור להיות בבידוד, רבים נתקלים בקשיים בשליחת הדגימה למעבדה באופן עצמאי. בנוסף, יש מי שלא ממלאים אחר כל ההוראות לביצוע הדגימה וכך הדיוק של הבדיקה יכול לרדת ב-40%. לאור זאת, אוניברסיטת הונג קונג החלה לבצע בדיקות גם על דגימות צואה, במטרה שדגימה זו תחליף את דגימת הרוך עבור אוכלוסיות בעייתיות, בדגש על ילדים.

58. **מנגנון האיתור של הנחשפים לנגיף (contact tracing):** בכמה ממדינות אסיה נעשה שימוש בשיטות טכנולוגיות מתקדמות לטובת החקירה האפידמיולוגית וזיהוי כל מי שבא במגע עם חולה מאומת. זאת, מתוך גישה שמעניקה חשיבות עליונה לקטיעת שרשרות הדבקה במהירות האפשרית. בדרום קוריאה ובסינגפור, מעבר לתשאול החולה והעברת פרטיו למאגר נתונים, **מסלולו ב-14 הימים שקדמו להופעת התסמינים משוחזר באמצעות איכונים סלולאריים** (בהתאם לסמכות השיפוטית הרלוונטית) והצלבתם עם תיעוד ממצלמות אבטחה.

59. בדרום קוריאה, כל מי שנסע עם חולה מאומת בתחבורה ציבורית או היה במרחק של פחות מ-2 מטר ממנו ברחוב נכנס גם הוא למאגר הנתונים כדי להספיק להכניסם לבידוד במהירות. מוגדר **שכל מי שהיה בקרבת החולה החל מיום אחד לפני שהופיעו אצל החולה סימפטומים ייכנס לבידוד**. כל מי שגר עם החולה מתושאל לגבי הופעת תסמינים, ואם הם אכן מופיעים הוא נשלח לבדיקה להימצאות הנגיף. בנוסף, אם החולה היה במתקן רגיש

(בית חולים, בית אבות, מוסד רווחה) נשלח צוות מיוחד למקום כדי לתחקר ולטפל באירוע.

60. סין משתמשת ב**נתוני עתק (big data) על מנת לעקוב אחר התפשטות הנגיף באזורים נרחבים**, לפי שיקול דעתן של הרשויות המקומיות. בנוסף, לכל אזרח הוצמד ברקוד (QR Code) אותו הוא סורק בעת שימוש בתחבורה הציבורית. כך, במידה שאזרח מאותר כנשא, ניתן לזהות בקלות את שאר האזרחים שבאו איתו במגע באוטובוס, ברכבת או ברכבת התחתית.

61. **שימוש ביישומונים אלה לא הופסק עם הכניסה לתהליך החזרה לשגרה**, והוא ממשיך לסייע לממשלה לאתר אזרחים נשאים על מנת למנוע התפרצות נוספת של הנגיף. ראוי לציין כי השימוש באמצעי זיהוי דיגיטליים בתחבורה ציבורית, ואף בחנויות ובמסעדות, היה הנורמה בסין גם לפני התפרצות המגפה. על כן, התשתית למימוש נוהל זה הייתה קיימת מראש, ולא היה צורך בהרגלת הציבור לשימוש באמצעי הטכנולוגי החדש.

62. לעומת זאת, ביפן, **בשל מגבלות משפטיות, החקירה האפידמיולוגית מסתמכת כמעט אך ורק על תשאול החולים**. זו כנראה הסיבה לכך שבכ-40% ממקרי ההדבקה, המקור אינו ידוע - בעיה שהייתה אחד מהשיקולים המרכזיים בהכרזה על מצב חירום, כפי שהוזכר לעיל.

63. **מנגנוני בקרה וקבלת החלטות**: רוב המדינות מנהלות תהליך סדור של בקרה וקבלת החלטות על מנת להתוות באופן מושכל את מדיניותן ביחס לקורונה. במסגרת זאת, **הופעלו גופים ייעודיים מכוח חוק או הורחבו סמכויותיהם של גופים קיימים למטרות ניתוח מידע ותיאום התגובה הממשלתית למגפה**; גופים אלו, כמו ה"מרכז לפיקוד אפידמי" (CECC - The Central Epidemic Command Center) בטיוואן, או ה-New Coronavirus Infectious Disease Control Headquarters ביפן, עוקבים

באופן שוטף אחר המצב במדינה בסיועם של גופי-משנה ומרכזים באופן רב-תחומי ובין-משרדי את קבלת ההחלטות ביחס לקורונה.

64. בתוך כך, נראה כי הגישה הנפוצה ביותר לבקרה על המדיניות היא **יצירת מחזור קבלת החלטות שנמשך שבועיים: החלטה, שבועיים לבחינת האפקט שלה, ושוב החלטה בהתאם להערכת המצב**. זאת, במטרה לזהות את נקודות החולשה והחוזקה במדיניות הנבחרת, ומתוך הכרה בכך שלוקח זמן לתוצאות של כל החלטה לקבל ביטוי מוחשי.

65. השמירה על השגרה ברמה הלאומית נשענת גם על **נכונות להטיל הגבלות ממוקדות בעת הצורך**, כפי שתואר לעיל לגבי אזורים שבהם מתגלים מקרי הדבקה חדשים בסין. בדרום קוריאה, **בכל מקום שבו מתגלה מוקד התפרצות תיתכן החמרה של ההנחיות**. כך, כשהתברר שמוקד ההתפרצות הגדול ביותר היה בקרב חברי קהילה דתית מסוימת (שינצ'ונג') בעיר דגו, כל תושבי העיר התבקשו להישאר בבתיהם, ונדחתה תחילת הלימודים; במקביל, חויבו כל חברי הקהילה להישאר בבתיהם, להתרחק מבני משפחתם ולהיבדק.

66. ביפן, כל מקום שבו שהה חולה מאובחן מחויב להיסגר; פתיחתו מתאפשרת רק לאחר חיטוי ובדיקה ממשלתית המאששת שבעלי המקום אוכף את תנאי הריחוק החברתי בשטח שבבעלותו. בהונג קונג ובטיוואן, לעיתים **מחליטים על סגירת כל בתי העסק מסוג מסוים לאחר שהתגלו בהם מקרי הדבקה** - כך, למשל, נסגרו בשתי המדינות כל ברי הקריוקי לאחר שפקדו אותם חולים והדביקו כמה אנשים אחרים ששהו בהם. בסניגפור, **הוטל סגר מקומי על מעונות של עובדים זרים עקב הדבקות מרובות בקרבם**.

מאמצים תומכים נוספים

67. ברוב המדינות נעשה מאמץ לפתח ולהטמיע טכנולוגיות מתקדמות כדי לתמוך את יישום ההנחיות, בדגש על הריחוק החברתי. בסין, **הונפק "קוד בריאות"** לכל אזרח לפי הסיכון הנשקף ממנו באפליקציה בשם "הרמזור":

א. כל מי שלא גילו תסמינים, לא באו במגע עם חולה מאומת או אינם חשודים מסיבה אחרת בנשיאת הנגיף מקבלים קוד ירוק, ורק הם רשאים לנוע ולעבוד ללא הגבלה.

ב. מי שנחשד בחשיפה כלשהי לנגיף מקבל קוד צהוב, הוא נדרש לתנועה מוגבלת וייתכן שיתבקש להישאר בבית למספר ימים.

ג. מי שעונה בסבירות גבוהה על הקריטריונים המחייבים בידוד מקבל קוד אדום, ונדרש להיכנס לשבועיים של בידוד בביתו.

68. בכניסה לכל מקום ציבורי האזרחים מתבקשים להראות את הקוד המופיע על המכשיר הנייד שלהם. **כל מי שאין לו קוד ירוק לא מורשה להיכנס ואף ניתן להזמין משטרה כדי לאכוף את ההנחיות החלות עליו.**

69. בנוסף, על מנת למנוע קריסה של עסקי תרבות ותיירות, פועלים בסין כדי לייצר פתרונות דיגיטליים שיחליפו את הנוכחות הפיזית, כמו **סוירים דיגיטליים במוזיאונים**. על מנת לסייע לחולים שאינם חולי קורונה, גם בתי חולים מסוימים החלו בניסיון לספק מענה אינטרנטי, **שמאפשר להם להירשם מראש בטרם ההגעה לבית החולים, להיוועץ ברופא מרחוק ולקבל מרשמים**. גם בהונג קונג יצרו מנגנון המאפשר פגישה מקוונת חינוכית עם רופאים בבתי חולים, באמצעות אפליקצית zoom.

70. בסינגפור ובהונג קונג, בתי חולים החלו להשתמש **ברובוטים להגשת אוכל למטופלים כדי לצמצם את סכנת ההדבקה**. בסינגפור, **התשלום**

בחנויות מתבצע באפליקציות כדי למנוע מגע עם קופאי והתקהלות ליד הקופה.

71. בחלק מהמדינות נעשה גם מאמץ לדאוג לאספקה סדירה של מסכות

לציבור הרחב. בטיוואן, הממשלה פועלת באמצעים שונים למניעת מחסור במסכות בחנויות: הגדלת היקף הייצור, איסור על ייצוא והגבלת הרכישה (9 מסכות ל-14 יום לאדם עבור מבוגרים, 10 מסכות ל-14 יום לאדם עבור ילדים, עם אפשרות לשלוח מסכות גם לקרובי משפחה שאינם גרים במדינה).

72. בהונג קונג, הממשל מייבא מסכות (בעיקר מסכות כירורגיות), **מממן פסי**

ייצור מקומיים למסכות ומפקח על מחיריהן. גם סינגפור מפקחת על מחיר המסכות. ביפן, ראש הממשלה הזמין 2 מסכות מייצור מקומי עבור כל משפחה - החלטה שעוררה לעג בציבור, בטענה כי אין זה מספיק כדי לוודא שלכל אזרח יש מסכה בהישג יד.

סימוכין

סין:

1. חה, חויפנג (02/04/2020),
Coronavirus: China manufacturing hub Dongguan faces grim test as global export orders vanish
South China Morning Post
<https://www.scmp.com/economy/china-economy/article/3078084/coronavirus-chinas-manufacturing-hub-dongguan-faces-grim-test>
2. רוי, גואן; שיה, אצ'ו (01/04/2020),
Chinese county goes into coronavirus lockdown as country tries to get back to work amid fear of second wave
South China Morning Post
<https://www.scmp.com/news/china/society/article/3078010/chinese-county-goes-coronavirus-lockdown-country-tries-get-back>
3. מאי, ג'ון (01/04/2020),
Coronavirus: Xi Jinping tells China to stay on guard as country seeks to restart economy
South China Morning Post
<https://www.scmp.com/news/china/politics/article/3078003/xi-jinping-tells-china-stay-guard-over-coronavirus-country>
4. צאנג, יוקי (01/04/2020),
Wuhan residents shop across tall barriers as the city lifts restrictions
South China Morning Post
<https://www.scmp.com/video/coronavirus/3077982/wuhan-residents-shop-across-tall-barriers-city-lifts-restrictions>
5. וואנג, טום (30/03/2020),
Beijing's malls still empty after coronavirus lockdown lifted
South China Morning Post
<https://www.scmp.com/video/scmp-originals/3077524/beijings-malls-still-empty-after-coronavirus-lockdown-lifted>
6. כתבה מאת מערכת האתר (19/03/2020),
Timeline of China's fight against the novel coronavirus
האתר הרשמי של מועצת המדינה של סין באנגלית
http://english.www.gov.cn/news/topnews/202003/19/content_WS5e736ce7c6d0c201c2cbef8f.html
7. עדכונים בנושא הקורונה באתר מועצת המדינה של סין באנגלית:
<http://search.english.www.gov.cn/search?query=latest+developments>
8. הייווי, תומר (26/02/2020),
משבר הקורונה בסין – תמונת מצב כלכלית – 26.02

אתר לשכת המסחר תל אביב והמרכז

<https://www.chamber.org.il/foreigntrade/1094/1100/107734/>

9. גיאנג, שואצ'ינג; צ'ן, ג'יה (01/04/2020),

Indexes indicate business picking up

האתר הרשמי של מועצת המדינה של סין באנגלית

http://english.www.gov.cn/statecouncil/ministries/202004/01/content_WS5e83cec5c6d0c201c2cbfe78.html

10. דור, אופיר (05/04/2020),

סין אחרי המלחמה: כך נראית החזרה לשגרה במקום שבו הכול התחיל, גלובס,

<https://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001324292>

11. כתבה מאת מערכת האתר (13/04/2020),

China strives to ensure workplace safety as epidemic control becomes regular practice

China Daily (על בסיס דיווח של שינחואה, סוכנות הידיעות הממשלתית הסינית),

<http://www.chinadaily.com.cn/a/202004/13/WS5e93c5c2a3105d50a3d15ae2.html>

12. ויי, דניאלה; האן, מיאן; הונג, ג'ינשאן; ליו, דונג; צ'אנג, רייצ'ל (23/02/2020),

China Pushes Factories to Reopen, Risking Renewed Virus Spread

Bloomberg News

<https://www.bloomberg.com/news/articles/2020-02-23/china-is-pushing-factories-to-resume-even-as-death-toll-rises>

13. כתבה מאת מערכת האתר (17/03/2020),

coronavirus retreats in China Millions of students back to school as

China.org - האתר הרשמי להנגשת מידע על סין בשפות זרות (על בסיס דיווח של שינחואה, סוכנות הידיעות הממשלתית הסינית)

http://www.china.org.cn/china/2020-03/17/content_75823811.htm

14. כתבה מאת מערכת האתר (30/03/2020),

Xinhua Headlines: Schools begin to reopen in China amid strict measures

שינחואה - סוכנות הידיעות הממשלתית הסינית,

http://www.xinhuanet.com/english/2020-03/30/c_138931813.htm

15. ז'ואו, ויני; גלבריית', אנדרו (09/04/2020),

Shanghai set to reopen schools after coronavirus closures

רויטרס

<https://www.reuters.com/article/us-health-coronavirus-china-shanghai/shanghai-set-to-reopen-schools-after-coronavirus-closures-idUSKCN21R0PP>

16. כתבה מאת מערכת האתר (21/03/2020),

Students in Xinjiang to return to school

שינחואה - סוכנות הידיעות הממשלתית הסינית,

http://www.xinhuanet.com/english/2020-03/21/c_138902882.htm

17. פול, מחור; ז'ונג, ריימונד; קרוליק, ארון (01/03/2020),

In Coronavirus Fight, China Gives Citizens a Color Code, With Red Flags

New York Times

<https://www.nytimes.com/2020/03/01/business/china-coronavirus-surveillance.html>

יפן:

18. הנחיות לציבור מטעם משרד הבריאות, העבודה והרווחה היפני (28/02/2020):

<https://www.mhlw.go.jp/content/10200000/000603323.pdf>

19. כתבה מאת מערכת האתר (18/3/20),

.Hokkaido to lift state of emergency over coronavirus on Thurs

Kyodo News, <https://english.kyodonews.net/news/2020/03/775467589eda-urgent-japans-hokkaido-to-lift-state-of-emergency-over-virus-on-thurs.html>

20. מינאטו, אקיקה; איקוטה, איה; המאדה, ריו (10/04/2020),

טוקיו - על מה חלות בקשות ההשבתה? בקשות להשבתה החל מה-11/4 (רשימה),
המהדורה היפנית של "האפינגטון פוסט",

https://www.google.com/amp/s/m.huffingtonpost.jp/amp/entry/coronavirus-tokyo_jp_5e8fc102c5b6d641a6bc3893/

21. כתבה מאת מערכת האתר (16/04/2020),

הכרזת מצב החירום מורחבת לכל המדינה,

NHK

https://www3.nhk.or.jp/news/html/20200416/k10012390851000.html?utm_int=news_contents_news-main_001

22. סאיטו, טורו; מצואו, איצ'ירו (13/04/2020),

Hokkaido and Sapporo declare fresh joint state of emergency

The Asahi Shimbun

<http://www.asahi.com/ajw/articles/13293772>

דרום קוריאה:

23. סיכום פגישה מקוונת עם נציגים מה-KCDC, שנערכה ב-02/04/2020:

https://drive.google.com/open?id=1YT_l0XZWTtRxHNuUPx0xqNwFz2JrX_R

24. הוואנג, סון-הו (2020, אפריל 5),

"ראש הממשלה ג'ונג סה-גיון: 'דחיית הלימודים, פתיחת לימודים מקוונים החל מה-9 באפריל' ... גם בחינת הפסיכומטרי תידחה בשבועיים ל-3 בדצמבר",

Education N Citizen

<http://edunctn.com/news/article.html?no=16529>

25. Yoon, Ji-young (13/04/2020),

Corona calmed down, normalization of economic activity in May,

Financial News,

<https://news.naver.com/main/read.nhn?mode=LSD&mid=shm&sid1=101&oid=014&aid=0004407797>

26. Lee, Joo-Young (24/02/2020),

Do not go to work if you have fever or respiratory symptoms,

Medical&Welfare News

<http://www.mediwelfare.com/news/articleView.html?idxno=1811>

27. Kim, Bang-hyun (03/03/2020),

At least 30 Minutes of Close Contact, Corona Emergency in Service Industry Such as Beauty Salon,

Naver News

<https://news.join.com/article/23720343>

28. כתבה מאת מערכת האתר (06/03/2020),

I Check the Fever Every Day and Eat in One Direction,

Mudeung Daily

<http://www.honam.co.kr/detail/DDAug0/596642?viewmode=pc>

29. כתבה מאת מערכת האתר (22/03/2020),

Gov't issues special coronavirus quarantine rules for civil servants

Yonhap News Agency

<https://en.yna.co.kr/view/AEN20200322002600315>

30. בודריק, זאק (05/04/2020),

South Korea adding two weeks to social distancing efforts

The Hill

<https://thehill.com/policy/international/asia-pacific/491206-south-korea-extending-social-distancing-efforts-for-two>

הונג קונג:

31. אנצ'טה, טייטום (09/04/20),

Things you need to know about Hong Kong's social distancing restrictions,

מהדורת הונג קונג של מגזין Time Out

<https://www.timeout.com/hong-kong/things-to-do/things-you-need-to-know-about-hong-kongs-social-distancing-restrictions>

32. רייט, רבקה (17/03/20),

There's an unlikely beneficiary of coronavirus: The planet,

CNN - רשת טלוויזיה אמריקאית

<https://edition.cnn.com/2020/03/16/asia/china-pollution-coronavirus-hnk-intl/index.html>

33. צ'ונג וונג, גיין קה (06/04/20),

No more public transport linking Macau and Hong Kong as "Golden Bus" service

- suspends operations,**
 IAG - מגזין אסייתי שמושבו במקאו,
<https://www.asgam.com/index.php/2020/04/06/no-more-public-transport-linking-macau-and-hong-kong-as-golden-bus-service-suspends-operations/>
34. צ'ונג, ליליאן (02/03/20),
Coronavirus: most of Hong Kong's 180,000 civil servants return to offices, but concerns persist about lack of protection for workers,
 SCMP - עיתון שמושבו בהונג קונג,
<https://www.scmp.com/news/hong-kong/politics/article/3064559/coronavirus-hong-kong-public-workers-return-work-bosses-are>
35. הואנג, קלייר (23/03/20),
Coronavirus: HK to ban entry of most non-residents and sale of alcoholic drinks at F&B outlets,
 The Straits Times - עיתון שמושבו בסינגפור,
<https://www.straitstimes.com/asia/east-asia/coronavirus-hong-kong-to-ban-all-tourist-arrivals-weighs-suspension-of-alcohol-sales>
36. אתר משרד התחבורה בהונג קונג:
https://www.td.gov.hk/en/traffic_notices/index_type_1.html
37. הודעות והנחיות בנושא הקורונה באתר החדשות הממשלתי של הונג קונג:
<https://www.news.gov.hk/eng/categories/covid19/index.html>
38. קווים מנחים להתנהגות הציבור בתחומים שונים מטעם המרכז לבריאות הציבור בהונג קונג:
<https://www.chp.gov.hk/en/features/102742.html>
- סינגפור:**
39. אתר משרד הבריאות הסינגפורי בנושא הקורונה:
<https://www.moh.gov.sg/covid-19>
40. הנחיות לציבור באתר מועצת התחבורה הציבורית של סינגפור (26/03/2020):
<https://www.ptc.gov.sg/covid-19>
41. כתבה מאת מערכת האתר (11/04/2020),
Singapore commuters have to wear masks on public transport
 The Star
<https://www.thestar.com.my/news/regional/2020/04/11/singapore-commuters-have-to-wear-masks-on-public-transport>
42. כתבה מאת מערכת האתר (11/04/2020),
Coronavirus: All shoppers must wear masks in supermarkets and malls, or be denied entry
 The Straits Times
<https://www.straitstimes.com/singapore/coronavirus-all-shoppers-must-wear-masks-in-supermarkets-and-malls-or-be-denied-entry>
43. כתבה מאת מערכת האתר (10/04/2020),
Coronavirus: Public transport network to have safe distancing steps in place
 The Straits Times
<https://www.straitstimes.com/singapore/transport/public-transport-network-to-have-safe-distancing-steps-in-place>

44. כתבה מאת מערכת האתר (07/04/2020),

'Dead city': Singapore enters month-long lockdown'

New Straits Times

<https://www.nst.com.my/world/world/2020/04/582116/dead-city-singapore-enters-month-long-lockdown>

45. הודעות לציבור באתר משרד הבריאות הסינגפורי (30/03/20):

<https://www.moh.gov.sg/news-highlights/details/16-more-cases-discharged-35-new-cases-of-covid-19-infection-confirmed>

46. טבלת חולים מאומתים יומית באתר משרד הבריאות הסינגפורי (25/03/2020):

<https://www.moh.gov.sg/docs/librariesprovider5/pressroom/press-releases/annex-25-3b.pdf>

טיוואן:

47. כתבה מעת מערכת העיתון (12/04/2020),

כך טיוואן מצליחה להפעיל את בתי הספר תוך כדי המגיפה, כלכליסט,

<https://www.calcalist.co.il/world/articles/0,7340,L-3807617,00.html>

48. ז'ואו, יואושוואן; לי, גואו'נג (12/04/2020),

הצטופפות 238 אנשים במרחב הלימוד מעוררת ביקורת; הספרייה הלאומית: "מערכת שמות-אמת" לבקרה על כניסה ויציאה, LINE Today, - מהדורת טיוואן

<https://today.line.me/tw/pc/article/%E8%87%AA%E4%BF%AE%E5%AE%A4%E6%93%A0238%E4%BA%BA%E6%83%B9%E8%AD%B0+%E5%9C%8B%E5%9C%96%E5%AF%A6%E5%90%8D%E5%88%B6%E6%8E%A7%E7%AE%A1-y9m3JG>

49. כתבה מאת מערכת העיתון (10/04/2020),

Taiwan limits number of visitors at popular places,

Taiwan News,

<https://www.taiwannews.com.tw/en/news/391389>